

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K**J M É N E M R E P U B L I K Y**

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci žalobce: **RWE Energo, s.r.o.**, se sídlem Prosecká 855/68, Praha, zastoupený JUDr. Ivanem Cestrem, advokátem se sídlem Rubešova 8, Praha, proti žalovanému: **Energetický regulační úřad**, se sídlem Masarykovo nám. 5, Jihlava, o žalobě proti rozhodnutí předsedkyně Energetického regulačního úřadu ze dne 20. 2. 2014, č.j. 03551-27/2013-ERU,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 1 000 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí předsedkyně Energetického regulačního úřadu (dále jen „předsedkyně žalovaného“) ze dne 20. 2. 2014,

č.j. 03551-27/2013-ERU, kterým byl zamítnut rozklad žalobce (původně společnost TEPLO Rumburk, s.r.o.) proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu (dále jen „žalovaný“) ze dne 20. 12. 2013, č. j. 03551-23/2013-ERU, kterým žalovaný podle § 16 odst. 4 písm. b) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen „zákon o cenách“), uložil žalobci pokutu ve výši 7 758 085 Kč za to, že při kalkulaci ceny tepelné energie pro rok 2009 v cenové lokalitě „Rumburk-CZT Podhájí“ uplatnil v položce „Nájem“ o 7 610 211 Kč vyšší náklad, než odpovídá maximální výši nájmu v závislosti na průměrném množství tepelné energie stanovené podle bodu 2.3. přílohy č. 1 cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 7/2008, k cenám tepelné energie, ve znění účinném do 30. 12. 2009 (dále jen „cenové rozhodnutí č. 7/2008“), a v položce „Opravy a údržba“ uplatnil náklad o 147 874 Kč vyšší, než je sjednaná maximální výše nákladů na běžnou údržbu a opravy vyplývající ze smlouvy o nájmu technologie ze dne 8. 11. 1999, uzavřené mezi společnostmi TEPLO Rumburk, s.r.o. a společností Harpen ČR, s.r.o., ve znění dodatku č. 1 ze dne 17. 4. 2002.

Zároveň bylo žalobci podle § 18 odst. 3 písm. b) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (dále jen „energetický zákon“), uloženo opatření k nápravě spočívající v povinnosti vystavit odběratelům v cenové lokalitě opravné vyúčtování výsledné ceny tepelné energie za rok 2009 a byla mu uložena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

Protože společnost TEPLO Rumburk, s.r.o. zanikla sloučením na základě fúze se společností RWE Energo, s.r.o., soud usnesením ze dne 6. 3. 2015, č.j. 62 A 34/2014-109, rozhodl o tom, že v řízení bude jako se žalobcem pokračováno se společností RWE Energo, s.r.o., jako právním nástupcem společnosti TEPLO Rumburk, s.r.o.

I. Podstata věci

Žalovaný zjistil, že žalobce uplatnil v kalkulaci cen energie nájem v částce o 7 610 211 Kč vyšší, než byl maximální limit, který žalovaný v souladu s bodem 2.3.1 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 7/2008 stanovil pro rok 2009 na základě hodnot množství dodané a rozváděné tepelné energie za předcházející tři roky. Dále žalovaný zjistil, že žalobce v položce „Opravy a údržba“ uplatnil náklad o 147 874 Kč vyšší, než byla sjednaná maximální výše nákladů vyplývající na běžnou údržbu a opravy podle smlouvy o nájmu technologie ve znění dodatku č. 1 ze dne 17. 4. 2002; tím žalobce spáchal správní delikt podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, za což mu byla prvostupňovým rozhodnutím žalovaného uložena pokuta a opatření k nápravě.

Proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaného podal žalobce rozklad, který předsedkyně žalovaného zamítla s tím, že se ztotožnila se závěrem žalovaného, že smlouva o nájmu technologie ze dne 8. 11. 1999 představuje smlouvu nájemní a nikoli leasingovou, neboť smluvní úprava vzájemných vztahů postrádá esenciální znaky finančního leasingu, jehož hlavním účelem je účel pořizovací a nikoli užívací, jako je tomu u nájmu.

Cenové rozhodnutí č. 7/2008 pak stanoví způsob zahrnování stálých ekonomických nákladů do ceny tepelné energie. Nájem je ekonomicky oprávněným nákladem v ceně tepelné energie pro rok 2009 maximálně od výše 7 139 790 Kč. U leasingu je v souladu s bodem 2.4 cenového rozhodnutí č. 7/2008 oprávněným nákladem částka do výše ročních odpisů příslušného majetku. Smyslem a účelem takto provedené cenové regulace je podle předsedkyně žalovaného odlišný přístup k nájmu na straně jedné a k leasingu na straně druhé, který vychází z jejich ekonomické podstaty. Cenová regulace tak zohledňuje, že finanční leasing slouží jako prostředek nabytí majetku užívaného k výkonu licencované činnosti do vlastnictví držitele licence. Regulovaná cena tak pokrývá náklady na pořízení majetku za předpokladu, že dojde k podstatnému snížení ceny poté, co držitel licence majetek užívaný k výkonu licencované činnosti nabyde do svého vlastnictví. Způsob regulace umožňující uplatnit do nákladů výši odpisů odpovídá tomu, kdy by držitel licence nabyl majetek jednorázově. S ohledem na odlišnou funkci nájmu tu pak i cenová regulace sleduje jiný účel.

Závěry žalovaného nyní žalobce napadá podanou žalobou.

II. Shrnutí argumentace žalobce

Žalobce podrobnou argumentací především rozporuje závěr předsedkyně žalovaného, že předmětem smlouvy o nájmu technologie ze dne 8. 11. 1999 je nájem. Podle žalobce se jedná o inominační kontrakt, který nemá zákonem stanovené podstatné náležitosti, a smlouvou založený obchodní vztah je nutno posuzovat jako finanční leasing. Žalobce s odkazem na sjednocující stanovisko Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu uvádí, že hlavním znakem leasingové smlouvy je zájem pronajímatele převést po skončení smluvního vztahu předmět leasingu do vlastnictví leasingového nájemce. Je zjevné, že vlastník technologie od uzavření smlouvy o nájmu technologie, resp. od uzavření dohody o narovnání mezi městem Rumburk a vlastníkem technologie ze dne 3. 8. 1999, nemá zájem na tom, aby technologii sám vlastnil a provozoval.

Požizovací cena předmětu leasingu naopak není znakem smlouvy o finančním leasingu, bez něhož by smlouva charakter finančního leasingu ztrácela, jak nesprávně podle žalobce akcentoval žalovaný. Ani snižování leasingových splátek na podstatě smluvního vztahu podle žalobce nic neměnilo. Není dále relevantní, že dané leasingové splátky žalobce ve svém účetnictví označoval jako nájem, důležité podle žalobce je hodnotit skutečný obsah nákladu a nikoli jeho označení.

Žalovaný měl přímo v cenovém rozhodnutí, kterým připustil odlišné hodnocení nákladů na finanční leasing a nákladů na nájemné, upravit podmínky, které musí smlouva splňovat, aby byla pro účely cenového rozhodnutí považována za finanční leasing. Pokud tak neučinil, musí každou smlouvu, která splňuje výše zmíněnou základní podmínku finančního leasingu, posuzovat jako tento typ smlouvy.

Žalovaný v rozporu se zásadou *in dubio pro libertate* zaujal pro žalobce méně příznivé stanovisko. Měl vzít v úvahu okolnosti týkající se uzavření smlouvy, kdy je zřejmé, že vlastník technologie neměl zájem na tom, aby ji vlastnil a sám provozoval.

Žalovaný také nerespektoval předchozí postup Státní energetické inspekce, která danou položku jako náklad na finanční leasing uznala.

Pokud jde o náklady na opravy přesahující částku 200 000 Kč, tak vzhledem k tomu, že v daném případě nebyly opravy předem schválené pronajímatelem, nevznikl žalobci nárok na jejich úhradu ze strany pronajímatele. Jednalo se však podle žalobce o ekonomicky oprávněný nutný výdaj samotného žalobce, neboť bez provedené opravy by nebylo možné technologii řádně využívat. Žalobce v omezení uplatnění nákladů žalovaným spatřuje uložení povinnosti podnikat se ztrátou.

Žalobce dále namítá, že výše uložené pokuty je pro něj likvidační, přičemž přikládá účetní rozvahu a výkaz zisku a ztrát ke dni 31. 12. 2013 a rozvahu ke dni 26. 3. 2014. Uložení nápravného opatření pak žalovaný vstoupil do soukromoprávních vztahů žalobce, přičemž nesmyslně žalobci uložil vrátit odběratelům tepla částku s navýšením o daň z přidané hodnoty. Tuto daň však žalobce již státu řádně odvedl a nemůže v současné době v souladu s daňovými předpisy vystavit opravný daňový doklad. Uložená pokuta společně s nápravným opatřením přesahuje vlastní kapitál žalobce více než 2,5 krát.

V replice k vyjádření žalovaného žalobce poukázal též na skutečnost, že společnost TEPLO Rumburk, s.r.o. vznikla po dohodě města Rumburk a vlastníka technologie (společnost Harpen ČR, s.r.o.) jako společná společnost těchto dvou subjektů, která bude hradit sjednanou částku za užívání technologie společnosti RWE Energo, s.r.o. (nástupce společnosti KA Contracting ČR s.r.o., která byla nástupcem společnosti Harpen ČR, s.r.o.) a po uplynutí doby se stane jejím vlastníkem. Žalobce uvedl, že nesouhlasí se svým procesním nástupnictvím v řízení o žalobě, a poukázal na to, že společnost TEPLO Rumburk, s.r.o. uzavřela se svými odběrateli smlouvy o narovnání.

Na základě výše uvedených argumentů se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí. Žalobce setrval na svém procesním stanovisku po celou dobu řízení před soudem.

III. Shrnutí procesního stanoviska žalovaného

Žalovaný předně odkazuje na argumentaci obsaženou v žalobou napadeném rozhodnutí a poukazuje na to, že z odlišné funkce nájmu a finančního leasingu vychází i podstata cenové regulace; obecně lze za ekonomicky oprávněný náklad označit náklad vynaložený na získání zařízení, kterým je licencovaná činnost vykonávána. Náklady na finanční leasing lze do ceny tepelné energie promítnout ve vyšší míře než náklady na nájemné, přičemž logika regulace tkví v tom, že na rozdíl od nájemného hradí odběratelé v ceně energie vyšší částku, nicméně po čase přejde zařízení do vlastnictví provozovatele a náklady na zajištění zařízení k výkonu licencované činnosti významně klesnou.

Žalovaný nepovažuje za správné tvrzení žalobce, že o leasingovou smlouvu se jedná vždy, když smlouva obsahuje právo nájemce po skončení nájemního vztahu odkoupit předmět nájmu, jako je tomu např. u smlouvy o koupi najaté věci. K leasingové smlouvě, která je v praxi hojně využívána, nadto existuje již bohatá judikatura, která definovala základní charakteristické znaky této smlouvy.

Nezanedbatelným bylo i to, jakým způsobem se ke smlouvě choval vlastník technologie, když ve výroční zprávě zařadil uvedený náklad do položky „Prodej služeb“, kam rovněž spadají výnosy za poskytnutí nájmu technologie, a obdobně tak žalobce v kalkulaci ceny podřadil hodnocený náklad do složky nájem. Do položky leasing jej začal uvádět až od roku 2010, aniž by došlo k jakékoli změně smluvního vztahu. Možnost koupě předmětu nájmu byla nadto do smlouvy sjednána až dodatkem č. 2, nicméně částku 19 200 000 Kč nelze vzhledem k pořizovací ceně majetku a s ohledem na dobu trvání smlouvy považovat za zůstatkovou cenu.

Pokud jde o důvody uložení nápravného opatření, tak žalobce získal neoprávněný majetkový prospěch tím, že odběratelé tepla museli uhradit částku v celkové výši 7 758 085 Kč. Žalovaný je oprávněn podle § 18 odst. 3 písm. b) energetického zákona uložit žalobci povinnost vystavit dotčeným odběratelům opravné vyúčtování výsledné ceny, tak aby nezahrnovala neoprávněné náklady. Celková cena tepelné energie je odběratelům účtována s příslušnou sazbou DPH, tedy i tato částka by jim měla být vrácena. O daňové předpisy nelze opírat nemožnost provedení nápravy ve vztahu k odběratelům či snad legalizaci získání neoprávněného majetkového prospěchu.

Žalovaný proto navrhuje žalobu zamítnout jako nedůvodnou a na svém procesním stanovisku setrval během celého řízení před soudem.

IV. Právní posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s.ř.s.“/), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rámci žalobních bodů, jak je uplatnil žalobce v podané žalobě ve smyslu § 75 odst. 2 s.ř.s., podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného postupem podle § 75 odst. 1 s.ř.s.

Žalobce namítá, že závěr žalovaného, že náklady uplatněné v položkách nájem a opravy a údržba nemohou být považovány za ekonomicky oprávněný náklad v kalkulaci ceny tepelné energie pro odběratele pro rok 2009 v cenové lokalitě „Rumburk-CZT Podhájí“, je nesprávný.

Podle § 18 odst. 1 písm. b) zákona o cenách Energetický regulační úřad vykonává dozor nad dodržováním zákona o cenách v rozsahu podle zákona o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen.

Podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách se právnická nebo podnikající fyzická osoba jako prodávající dopustí správního deliktu tím, že sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

Podle § 2 odst. 7 písm. a) zákona o cenách se pro účely tohoto zákona za ekonomicky oprávněné náklady považují náklady pořízení odpovídajícího množství přímého materiálu, mzdové a ostatní osobní náklady, technologicky nezbytné ostatní přímé a nepřímé náklady a náklady oběhu; při posuzování ekonomicky oprávněných nákladů se vychází z dlouhodobě obvyklé úrovně těchto nákladů v obdobných ekonomických činnostech s přihlédnutím k zvláštnostem daného zboží,

Podle § 6 odst. 1 zákona o cenách spočívá věcné usměrňování cen ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednání cen. Těmito podmínkami jsou a) maximální rozsah možného zvýšení ceny zboží ve vymezeném období, nebo b) maximální podíl, v němž je možné promítnout do ceny zvýšení cen určených vstupů ve vymezeném období, nebo c) závazný postup při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny, včetně zahrnování přiměřeného zisku do ceny.

Podle bodu 1.1 cenového rozhodnutí žalovaného č. 7/2008 se ceny tepelné energie, kterou se rozumí energie tepla nebo chladu, regulují způsobem věcného usměrňování cen. Do ceny tepelné energie lze v kalendářním roce promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu. Veškeré dodavatelem uplatňované ekonomicky oprávněné náklady, které souvisejí s výrobou anebo rozvodem tepelné energie, se zahrnují do ceny tepelné energie.

Podle bodu 2.3.1 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008 se pro účely kalkulace ceny tepelné energie se za nájem a podnájem (dále jen „nájem“) považují veškeré platby za užívání movitého a nemovitého majetku souvisejícího s výrobou a rozvodem tepelné energie, kromě finančního pronájmu. Do ceny tepelné energie lze v kalendářním roce zahrnout nájem ve výši dlouhodobě obvyklé úrovně nájmu za provozovaný pronajatý movitý a nemovitý majetek související s výrobou a rozvodem tepelné energie, maximálně však do výše stanovené cenovým rozhodnutím, postupem výpočtu stanoveným cenovým rozhodnutím.

Podle bodu 2.4.1 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008 lze u smluv o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci (dále jen „finanční leasing“), uzavřených po 1. lednu 2004, v kalendářním roce v ceně tepelné energie uplatnit pouze takovou část nákladů na finanční leasing, která nepřevýší roční výši odpisů příslušného najatého majetku podle bodu 2.2 této přílohy. Po skončení smluvního vztahu, nedošlo-li k přenechání předmětu finančního leasingu, může být neuplatněná část nákladů na finanční leasing oprávněným nákladem v následujících letech, pokud jeho roční výše nepřevýší výši odpovídající odpisům tohoto majetku podle bodu 2.2 této přílohy.

Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce uzavřel dne 8. 11. 1999 smlouvu o nájmu technologie (kotelny) se společností Harpen ČR, s.r.o. (dále KA Contracting, s.r.o., dnes RWE Energo, s.r.o.), a to na dobu do 31. 3. 2019. Výše

nájemného byla sjednána v částce 21 724 858 Kč ročně, poté dodatkem č. 1 ze dne 17. 4. 2002 k této smlouvě došlo k postupnému snížení nájemného až na 18 102 000 Kč ročně. Dále bylo dodatkem stanoveno, že se pronajímatel zavazuje, že na své náklady pojistí technologii, jejíž nájem je předmětem smlouvy, proti živelným pohromám. V průběhu kontroly bylo žalovaným zjištěno, že pořizovací cena předmětu smlouvy (technologie kotelny) byla 144 524 457,45 Kč.

Dodatkem č. 2 ze dne 10. 1. 2005 ke smlouvě o nájmu technologie bylo sjednáno roční nájemné ve výši 17 000 000 Kč s účinností od 1. 1. 2005. V tomto dodatku bylo dále stanoveno, že po skončení nájmu se pronajímatel zavazuje odprodat předmět nájmu nájemci za cenu 19 200 000 Kč (plus DPH).

Dodatkem č. 3 ze dne 8. 12. 2006 ke smlouvě o nájmu technologie bylo sjednáno nájemné ve výši 15 000 000 Kč ročně s účinností od 1. 1. 2006 a dne 16. 2. 2009 byl uzavřen dodatek č. 4 na roční nájemné ve výši 14 750 000 Kč s účinností od 1. 1. 2009. Tuto položku, tedy částku 14 750 000 Kč, žalobce v kalkulaci ceny pro odběratele tepelné energie uplatňoval v roce 2009 jako náklad v položce „Nájem“.

Pracovníci žalovaného vypočetli (výpočet viz str. 12 prvostupňového rozhodnutí), že maximální výše nájmu, stanovená na jednotkové množství s průměrem množství tepelné energie z výroby za tři předcházející kalendářní roky, kterou může žalobce v kalkulaci ceny tepelné energie uplatnit, je částka 7 139 790 Kč.

Na základě dodatku č. 1 ze dne 17. 4. 2002 ke smlouvě o nájmu technologie jsou děleny náklady na vynakládané opravy, revize a zkoušky mezi nájemce a pronajímatele, přičemž nájemce na své náklady provádí opravy a běžnou údržbu včetně zajištění reklamací do celkového objemu těchto nákladů maximálně 200 000 Kč ročně. Náklady na údržbu, revize, kontroly, opravy a zkoušky přesahující tuto cenu hradí po předchozím prokazatelném schválení a podle skutečných nákladů pronajímatel. V kalkulaci ceny tepelné energie v roce 2009 v položce „Opravy a údržba“ žalobce vykázal za opravy technologie částku 347 874 Kč.

Předmětem sporu je posouzení otázky, jak kvalifikovat uplatněné náklady na výrobu energie. Z cenového rozhodnutí vyplývá, že žalovaný jako regulátor umožnil uplatnit jako ekonomicky oprávněné náklady platbu nájemného, nicméně v limitované výši, a zároveň v souvislosti s nájmem umožnil uplatnit i náklady na údržbu a opravy za podmínek stanovených v níže citovaném bodu 2.3.4 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008. Vedle toho žalovaný cenovým rozhodnutím umožnil do ceny tepelné energie jako ekonomicky oprávněné zahrnout i ty náklady, které mohou z podstatné části pokrýt splátky podle smluv o finančním pronájmu za podmínek stanovených v bodu 2.4.1 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008, tedy do výše odpovídající odpisům majetku.

Má-li proto zdejší soud posoudit, zda žalovaný správně hodnotil uplatněné výdaje jako neoprávněné náklady, musí vyjít především ze skutečnosti, že cenové rozhodnutí předpokládá a zároveň rozlišuje existenci ekonomicky oprávněných

nákladů jak z titulu hrazení nájemného, tak z titulu finančního leasingu jako způsobu pořízení zařízení či technologie.

Regulována pak je na základě zákona o cenách výše nákladů, které lze promítnout do ceny tepelné energie pro konečného zákazníka, a to s ohledem na specifické znaky trhu, na kterém žalobce své zboží nabízí. Veřejné právo pomocí regulace cen zajišťuje to, aby dodavatel tepla dodával teplo za cenu nižší, než jaké by dosáhl, pokud by při stanovení ceny využil svého postavení na trhu, avšak takovou, která bude ještě ekonomicky racionální a v souladu s principem řádného hospodáře, který podniká tak, aby zajistil zejména samotnou výrobu tepla, přiměřenou údržbu a reprodukci svého majetku účelně používaného přímo či nepřímo v souvislosti s výrobou tepla, přiměřenou bezpečnost samotné výroby tepla i procesů souvisejících (přínejmenším v míře zákonem předepsané) a přiměřenou míru spolehlivosti dodávek tepla, a také aby dosáhl přiměřeného zisku z této činnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2008, č.j. 2 Afs 109/2007-146, publ. pod č. 1800/2009 Sb. NSS a na www.nssoud.cz).

Regulátor tedy kontroluje dodržení omezení výše nákladů ve vztahu ke spotřebitelům, a to ať jde o náklady z titulu plnění podle smlouvy o nájmu či podle inominační smlouvy, jejímž účelem je finanční leasing, přičemž každý typ nákladů reguluje jiným způsobem. Vůli smluvních stran přitom nelze dovozovat z ničeho jiného, než z obsahu smlouvy mezi žalobcem a společností Harpen ČR, s.r.o. Namítal-li tedy žalobce, že by zákonodárce, případně žalovaný jako regulátor, měli speciálně pro účely zákona o cenách definovat pojem „finanční leasing“, pak to s ohledem na zásadu smluvní autonomie vůle stran podle zdejšího soudu nebylo třeba.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu je finanční leasing formou sloužící k nabytí předmětu leasingu do vlastnictví. Na rozdíl od nájemní smlouvy smlouva o finančním leasingu předvídá buď automatický přechod vlastnictví předmětu leasingu do vlastnictví nájemce po uplynutí doby leasingu, případně dává právo leasingovému nájemci, aby po uplynutí doby leasingu mohl rozhodnout jednostranným úkonem o koupi předmětu leasingu za předem stanovených podmínek. Nájemce má obvykle právo na koupi předmětu leasingu do svého vlastnictví za cenu, která bývá označována jako zůstatková či zbytková, neboť vyjadřuje rozdíl mezi cenou předmětu leasingu, resp. náklady spojenými s pořízením předmětu leasingu, na počátku a celkovou výší té části leasingových splátek, kterými je pořizovací cena předmětu leasingu splácena. V této souvislosti se hovoří o pořizovací funkci finančního leasingu, která jej kvalitativně odlišuje od nájmu, u něhož je primární funkce užívací. Nájemce nese již od počátku leasingového vztahu rizika (nebezpečí škod) spojená s předmětem leasingu, jakož i náklady spojené s jeho užíváním (údržba, daně, pojištění). Leasing je označován za leasing finanční právě proto, že se závazky pronajímatele omezují na finanční služby - pořízení věci, předání do užívání a její prodej na konci leasingového vztahu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2010 ve věci sp. zn. 23 Cdo 4122/2008 či ze dne 13. 1. 2010 ve věci sp. zn. 31 Cdo 4356/2008).

Náklady ve výši dle bodu 2.4.1 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008 lze uplatnit pouze v případě smlouvy, jejímž cílem je finanční leasing, tedy pořízení předmětu vlastnictví ve splátkách, od pronajímatele, který věc předá do užívání a nijak se nepodílí na rizicích a nákladech spojených s užíváním. Pouze za takové situace tedy lze aplikovat citované pravidlo cenového rozhodnutí.

Žalovaný dále správně akcentoval, že smlouva o nájmu technologie neobsahuje pořizovací cenu pronajímané technologie, ani předpis leasingových splátek, naopak v průběhu trvání smluvního vztahu došlo ke změnám výše plateb, tedy v rámci trvání údajně finančního leasingu byla *de facto* opakovaně měněna cena leasingu. Žalobce přitom nijak nerozporuje zjištění žalovaného, že pořizovací cena technologie plynové kotelny činila 144 524 457,45 Kč. Pořizovací cena majetku tak byla pronajímateli prostřednictvím nájemného zaplacená žalobcem (dle výše nájemného podle jednotlivých smluvních dodatků) již v roce 2008 a jak zdůraznil žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí, při zohlednění přiměřeného zisku pronajímatele nejpozději v roce 2010. Přitom následně při roční výši nájemného sjednaného od 1. 1. 2009 v částce 14 750 000 Kč by žalobce od roku 2009 do roku 2019, což je doba, na niž byl nájem sjednán, zaplatil pronajímateli přibližně dalších 147 500 000 Kč bez DPH a k tomu by měl po skončení nájmu uhradit ještě cenu za odprodej majetku sjednanou v roce 2009 ve výši 19 200 000 Kč. Soud se tak ztotožňuje se žalovaným, že se v případě částky 19 200 000 Kč, za kterou se pronajímatel zavázal žalobci technologii po skončení nájmu odprodat, nemůže jednat o zůstatkovou cenu majetku.

Výše citovaná smluvní ujednání jsou z pozice žalobce, hodlal-li technologii kotelny získat do vlastnictví ve splátkách, zcela ekonomicky neopodstatněná a nejsou v souladu s principem řádného hospodáře v intencích výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Afs 109/2007-146. Neodpovídají ekonomické podstatě finančního leasingu. Je tedy nepochybné, že se v případě nákladů uplatněných za rok 2009 v položce „Nájem“ z titulu smlouvy o nájmu technologie nemůže jednat o splátky předmětu nájmu z titulu finančního leasingu, jak se snaží žalobce tvrdit.

V této souvislosti není namístě poukaz žalobce na to, že to je žalovaný, který jej „nutí podnikat se ztrátou“. Žalobce sám akcentoval, že společnost TEPLA Rumburk, s.r.o. vznikla po dohodě města Rumburk a vlastníka technologie (společnost Harpen ČR, s.r.o.) jako společnost vlastněná těmito dvěma subjekty, která bude hradit sjednanou částku za užívání technologie ve vlastnictví společnosti Harpen ČR, s.r.o., posléze společnosti KA Contracting ČR s.r.o. a nyní společnost RWE Energo, s.r.o., a po uplynutí doby se stane jejím vlastníkem. Zároveň však došlo k tomu, že část nájmu hradili vlastníku žalobce v konečných cenách tepelné energie v roce 2009 spotřebitelé, a to již nad rámec limitu stanoveného regulátorem. Ze smluvních ujednání je také zřejmé, že žalobce by se stal vlastníkem technologie až v roce 2019, tedy dávno poté, co by v položkách, jež nyní označuje za leasingové splátky, byla pořizovací cena technologie uhrazena. I tu není seznatelný ekonomický smysl takové transakce a není to tedy žalovaný, který žalobce „nutí“ k neekonomickému jednání.

V posuzovaném případě však především nebyl dán legitimní důvod pro to, aby koneční spotřebitelé v ceně tepelné energie nesli takto sjednané náklady za nájem technologie oktrojované jim žalobcem. Proto žalovaný správně posoudil platby jako běžný nájem za užívání majetku pro výrobu a rozvod tepelné energie a neuznal část nákladů ve výši překračující maximální výši nájmu stanovenou cenovým rozhodnutím.

Žalovaný tak dospěl ke správnému závěru, že žalobce jednal v rozporu se zákonem o cenách, neboť po spotřebitelích požadoval cenu, jejíž kalkulace nebyla v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

Žalovaný v rámci dozoru nad dodržováním zákona o cenách při zjištění jeho porušení ukládá podle energetického zákona opatření k nápravě, jehož účelem je odstranění protiprávního stavu, a stanoví přiměřenou lhůtu nebo jiné nutné podmínky k zajištění jejich splnění; povinnosti plynoucí z opatření k nápravě původci protiprávního stavu přecházejí na jeho právního nástupce (§ 18 odst. 3 písm. b) energetického zákona).

Argumentoval-li žalobce tak, že uložením nápravného opatření žalovaný zasáhl do jeho soukromoprávních vztahů (tedy vztahů mezi žalobcem a koncovými odběrateli tepelné energie), tak soud se žalobcem souhlasí. S ohledem na specifické odvětví, ve kterém žalobce podniká, tedy odvětví s jeho přirozeným monopolem v lokalitách zásobovaných systémy centrálního zásobování tepelnou energií, což žalovaný také zdůraznil na str. 24. prvostupňového rozhodnutí, je žalovaný v rámci veřejnoprávního dozoru nad touto oblastí oprávněn uložit nejen pokutu, ale i opatření k nápravě k odstranění protiprávního stavu, který doposud trvá. Zákonodárcem zakotvená pravomoc uložit takové opatření koresponduje s úlohou žalovaného chránit veřejný zájem, jehož součástí je i ochrana slabší smluvní strany, tedy spotřebitelů. Pak se jednalo o zásah do soukromoprávního vztahu oprávněný, v souladu s tím, aby každý jednotlivý konečný spotřebitel nemusel svůj nárok individuálně po žalobci vymáhat.

Poukazoval-li dále žalobce ve vztahu k nápravnému opatření, že již odvedl státu řádně DPH, tak to jej nezavazuje povinnosti vrátit koncovým spotřebitelům i částku odpovídající DPH, kterou bezdůvodně zaplatili.

Pokud jde o náklady zahrnuté do kalkulace z titulu oprav a údržby, zde opět musí dát soud zapravdu žalovanému. Žalobce nijak nerozporuje, že podle dodatku č. 1 ke smlouvě o nájmu technologie ze dne 17. 4. 2002 náklady na údržbu, revize, kontroly, opravy a zkoušky přesahující částku 200 000 Kč hradí podle skutečných nákladů a po předchozím prokazatelném schválení pronajímatel.

Podle bodu 2.3.4 přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008 je možné náklady na opravu či renovaci pronajatého movitého a nemovitého majetku, související s výrobou a rozvodem tepelné energie a vzniklé nad rámec smluvních povinností nájemce, do ceny tepelné energie zahrnout pouze za předpokladu, že o výši takto vynaložených nákladů bude sníženo nájemné za pronajatý movitý a nemovitý majetek v kalkulaci ceny tepelné energie.

Argumentoval-li tedy žalobce v žalobě tím, že v roce 2009 oprávněně vynaložil na opravy částku 347 874 Kč, protože bez provedení této opravy nebylo možno technologii řádně užívat, tak to samo o sobě ani není zpochybňováno. Nicméně to opět není důvodem pro to, aby tyto náklady navíc nesli koneční spotřebitelé tepelné energie. Je na žalobci, aby případně soukromoprávní cestou splnění závazku pronajímatele požadoval; pokud se ze své vůle rozhodl opravu v takovém rozsahu uhradit sám, nic mu v tom nebránilo, nicméně tato skutečnost nemůže jít k tíži konečných spotřebitelů tepelné energie. Právě takovému jednání cenová regulace brání, neboť jde o jednání, které by žádný spotřebitel rozumně neakceptoval, a jde o důsledek tržní síly žalobce. Spotřebitel by nehodlal nést náklady, které měl podle smlouvy vynaložit někdo jiný, aniž by bylo o tuto částku sníženo nájemné; přitom bez cenové regulace by žalobce provedenou kalkulací právě pro své postavení na trhu takovou cenu spotřebiteli vnutil (viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Afs 109/2007-146), místo toho, aby vymáhal splnění závazku po pronajímateli. Akceptací postupu žalobce by tak *de facto* mohlo dojít k situaci, kdy by náklady na opravy mohly být žalobci uhrazeny dvakrát, splnil-li by posléze pronajímatel svůj závazek.

Soud v tomto ohledu poznamenává, že i s ohledem na výše citovaný obsah smlouvy neobstojí argumentace žalobce, že se v daném případě jedná o finanční leasing. Leasingový nájemce totiž v intencích judikatury Nejvyššího soudu přejímá smlouvou o finančním leasingu nebezpečí škody na předmětu leasingu i nebezpečí spojená s jeho provozem (od okamžiku předání předmětu leasingu) a pravidelně nese též náklady spojené s jeho provozem, údržbou a opravami.

K námitce, že žalovaný nerespektoval předchozí postup Státní energetické inspekce, která danou položku podle žalobce jako náklad na finanční leasing uznala, z rozhodnutí Státní energetické inspekce ze dne 5. 11. 2010, č.j. 0423054a08/906/10/90.220/Kr, založeného ve správním spisu nijak nevyplynulo, že by Státní energetická inspekce posoudila předmětnou smlouvu jako finanční leasing, neboť citovaným rozhodnutím bylo prvostupňové rozhodnutí zrušeno bez toho, aby se Ústřední inspektorát Státní energetické inspekce otázkou charakteru smlouvy zabýval. Nebylo zde tedy žádného správního či soudního rozhodnutí, které by „závazně“ určilo charakter předmětné smlouvy, kterým by měl být žalovaný vázán.

Podle § 16 odst. 4 písm. b) zákona o cenách se za správní delikt uloží pokuta ve výši jedno až pětinasobku nepřiměřeného majetkového prospěchu, jde-li vyčíslit, zjištěného za kontrolované období, nejvýše za dobu jeho posledních 3 let, nebo do 1 000 000 Kč, je-li výše nepřiměřeného majetkového prospěchu nižší než 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 16 odstavce 1 písm. a) až f), odstavce 2 písm. a) nebo odstavce 3 písm. b) zákona o cenách.

Pokud jde o žalobcem zpochybňovanou výši pokuty, tak z obsahu správního spisu vyplynulo, že žalovaný vyčíslil neoprávněný majetkový prospěch žalobce ve výši 7 758 085 Kč. Pokuta tak byla uložena při samé dolní hranici zákonného rozpětí sankce. V prvostupňovém rozhodnutí dále žalovaný zdůraznil, že byl narušen zájem společnosti na ochraně spotřebitelů a podrobně se zabýval všemi

kritérii pro určení výše pokuty (str. 23 – 26). Zohlednil, že neoprávněně zahrnuté náklady ve výši 7 758 085 Kč je nutno chápat jako nepřiměřený majetkový prospěch a představuje sumu, kterou byli odběratelé tepelné energie povinni při vyúčtování zaplatit. S ohledem na to, že se jedná o odvětví s tzv. přirozeným monopolem v lokalitě zásobované systémy centrálního zásobování tepelnou energií, kdy odběratel většinou nemá možnost změny vytápění bez významné investice, žalovaný zdůraznil preventivní a represivní účel pokuty, čili nutnost, aby uložení pokuty žalobce citelně pocítil, což by ho mělo odradit od dalšího protiprávního jednání, kterým odběratele poškodil. V prvostupňovém rozhodnutí bylo dále zdůrazněno, že z informací, které žalobce předložil, se jednalo o 18 odběratelů tepelné energie a 56 odběrných míst, přičemž na každého z odběratelů připadá průměrně úhrada neoprávněně vyúčtovaných nákladů ve výši 431 005 Kč. To žalovaný zohlednil jako přitěžující okolnost. Protiprávní stav nadto trvá dodnes, neboť žalobce své pochybení do rozhodnutí žalovaného jako prvostupňového orgánu nenapravil. K odstranění protiprávního vztahu proto žalovaný uložil opatření k nápravě. Žalobce dále porušil zákon o cenách již podruhé. Dále žalovaný přistoupil k posouzení majetkových poměrů žalobce z toho hlediska, zda by uložená pokuta pro žalobce mohla být případně likvidační. Přitom z obsahu správního spisu nevyplývá, že by žalobce v průběhu správního řízení námitku likvidační výše pokuty uplatnil, ani žalovanému neavizoval svoji neutěšenou existenční situaci. Žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí správně akcentoval zdroje, z nichž při takovém posouzení správní orgán vychází – jednak jde o informace indikované samotným účastníkem řízení dále o informace, které správní orgán zjistí z dosavadního průběhu správního řízení či které si samostatně opatří bez součinnosti s účastníkem řízení (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č.j. 1 As 9/2008-133, č. 2092/2010 Sb. NSS). Žalovaný zohlednil hospodářské výsledky za rok 2011, 2012 a tržby, které žalobce dosahoval v roce 2012 a ke dni 31. 3. 2012, a dospěl k závěru, že pokuta uložená při dolní hranici zákonem stanovené sazby, tedy jednonásobku neoprávněného majetkového prospěchu, je pokutou, jíž je namístě, i se zohledněním majetkových poměrů, žalobci uložit.

Na výše citované podrobné úvaze žalovaného zdejší soud neshledává nic nezákonného. Pokud jde o žalobní námitku likvidační výše pokuty, pak soud předesílá, že pouze to, že byl žalobce účetně ve ztrátě, likvidační dopad pokuty nikterak neindikuje a tím méně může dokládat. Pouhý záporný hospodářský výsledek či daňová ztráta nemohou být samy o sobě indikátorem likvidačního dopadu pokuty, pokud žalobce několik let podniká, má obchodní majetek, není v platební neschopnosti, atd., což jsou podle soudu právě ty indikátory, které by mohly nasvědčovat možnému likvidačnímu dopadu sankce. Soud zdůrazňuje, že usnesením ze dne 5. 6. 2014 přiznal žalobě odkladný účinek, tudíž žalobce až doposud nebyl povinen pokutu do státního rozpočtu uhradit. Nad rámec uvedeného soud konstatuje, že podle výroční zprávy za rok 2014, která je veřejně dostupná v obchodním rejstříku žalobce dosáhl tržby ve výši 611 mil. Kč a lze předpokládat, že žalobce též disponuje movitým či nemovitým majetkem (budovy, automobily, apod.) a žádným indikátorem likvidačního dopadu neargumentoval žalobce ani

u jednání. Přitom je nutné též neopominout, že výše pokuty může mít ve vztahu k právnickým osobám likvidační charakter pouze výjimečně za splnění určitých podmínek a že pokuta za jiné správní delikty by měla ztratit cokoli ze své účinnosti, neboť musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele. Povinnost účinně sankcionovat protiprávní jednání naplňující skutkové podstaty správních deliktů vyplývá pro žalovaného z právního řádu. Udělená sankce musí mít dostatečně odrazující účinek, a to jak z hlediska případné recidivy ze strany delikventa, tak z hlediska ostatních subjektů. Námitka, že sankce má ve vztahu k žalobci likvidační charakter, tak důvodná není. Výše sankce nadto odráží přesně výši neoprávněného majetkového prospěchu, který žalobce získal, a v dané věci nebyla uplatněna ani žádná skutkové argumentace, pro kterou by snad vyvstala otázka ústavnosti zákonem o cenách stanovené dolní hranice rozpětí sankce.

Pokud jde o argumentaci žalobce směřující proti jeho procesnímu nástupnictví v tomto řízení na straně žalobce, soud zdůrazňuje, že společnost TEPLO Rumburk, s.r.o. zanikla sloučením na základě fúze se žalobcem (původně též pronajímatelem technologie), a proto se stále jedná o tutéž ekonomickou entitu, byť zahrnutou v jiné formě, a nebylo tedy důvodu, aby soud řízení o žalobě zastavil, a to ani z toho důvodu, že společnost TEPLO Rumburk, s.r.o. uzavřela před uskutečnění fúze s odběrateli tepla dohody o narovnání, na které v souvislosti s otázkou procesního nástupnictví poukázal zástupce žalobce u jednání.

Nad rámec k tomu soud poznamenává, že takový postup lze vnímat jako částečnou snahu o odčinění následků protiprávním jednáním způsobených, nicméně se takovým postupem nelze zprostit veřejnoprávní odpovědnosti za spáchaný správní delikt a tento postup je ve vztahu k otázce procesního nástupnictví v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného v této věci irelevantním.

Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by způsobovala nepřezkoumatelnost či měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti.

Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

V. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s.ř.s., podle něhož, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému nenáleží; to náleží žalovanému. Tomu však žádné náklady vynaložené nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Z obsahu soudního spisu dále vyplynulo, že soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve správním soudnictví byl

zaplacen dvakrát. Proto soud rozhodl o vrácení částky ve výši 1 000 Kč z účtu Krajského soudu v Brně žalobci.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 5. listopadu 2015

Za správnost vyhotovení:
Romana Lipovská

David Raus, v.r.
předseda senátu